

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 23. JUNI 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 25.

Spojené státy po Indočíně

Odechod Ameriky z Indočíny a jeho následky pro Washington i pro svět . . . Může být Amerika i nadále vůdčí mocností? Je ještě NATO užitečné? K čemu jsou vůbec Spojené národy?

To jsou témata, nad kterými přemýšlel a která zkoumal v interviewu s dopisovatelem deníku Washington Post známý jugoslávský opoziční myslitel a bývalý blízký spolupracovník maršála Tita, Milovan Đilas, a to u příležitosti vydání své nové knihy "Části mého života", která právě vyšla ve Spojených státech.

V tomto interview vyjadřuje Đilas přesvědčení — že Spojené státy by měly využít odechodu z Indočíny k znovuzrození i přehodnocení své zahraniční politiky, a že by se měly vzdát všech zbytků ideologie studené války. Pro tohoto jugoslávského myslitele, který se kdysi jako jeden z příslušníků staré gardy komunistických vůdců vzdal moci, když poznal, že by musel své ideály obětovat nehorázné praxi, je ukončení americké role v Indočíně chvílí, která poskytuje Washingtonu příležitost k tomu, aby znovu demonstroval svou vůdčí úlohu ve světě.

V této povietnamské éře by měl Washington — podle Đilase začít klást mnohem menší důraz na svou úlohu v organizacích jako NATO, o kterém jugoslávský myslitel soudí, že už přežilo svůj původní účel. Zároveň by však měly Spojené státy — podle Đilase — zintenzívnět bilaterální vztahy ke všem zemím, zredukovat svou roli ve Spojených národech a opustit je, kdyby se nějaká papírová většina pokusila

vyložit z této organizace třeba Israel.

Đilas je přesvědčen, že Spojené státy by mohly z této pozice vytvořit zcela novou a radikálně změněnou situaci ve světě, z níž by se mohly zrodit nové formy mezinárodní spolupráce, kooperace.

Amerika se nemůže zříci své globální úlohy, ale může pro ni vykonat daleko více zefektivněním bilaterálních styků. Komunismus, soudí Đilas, odmítá tak či tak jako ideologie, protože ve světě se spíše ujmá nový typ "netolerantního a nedemokratického nacionalismu" — a to hlavně ve třetím světě. Naproti tomu Amerika dosud mrhala svými silami v okrajových — a tedy v podstatě nevýznamných — územích světa.

Đilas pak v interviewu s dopisovatelem deníku Washington Post rozvedl svou starou myšlenku o nejednotnosti komunismu, která se bude podle jeho soudu spíše rozšiřovat než zmenšovat. Đilas se pak přimlouvá, aby se Washington zřekl dosavadní anti-komunistické linie své zahraniční politiky, což by mohlo rozklad komunismu jen usnadnit. Komunismus musí totiž stále o něco bojovat a hlavně proti někomu bojovat. Nebude-li moci bojovat proti někomu, ztratí půdu pod nohama.

K tomu Đilas dodává, že v tomto smyslu politika amerického ministra zahraničí Kissingera vůči Číně a Sovětskému svazu otevřela novou, mnohem pragmatičtější fázi americké zahraniční politiky.

Đilas se pak znovu zamýšlí nad tím, jak by Amerika mohla obeplout úskalí všech zastaralých forem vzájemných vztahů k některým zemím a co by vyšlo z eventuálního přehodnocení její dnešní politiky.

Eventuální rozpuštění Severoatlantického paktu by samozřejmě neukončilo sovětskou hegemonii ve východní Evropě, ale mohlo by porušit rovnováhu uvnitř sovětského bloku a vůbec vnést do

(Dokonč. na str. 7)

NOVÁ HOLUBICE MÍRU

Před několika dny prohlásil Leonid Brežněv v Kremli, na velkém stranickém zasedání, že by světové velmoci, konkrétně Sovětský svaz a Spojené státy měly dojít ke společnému rozhodnutí zakázat vývoj a výrobu nových zbraní a systémů hromadného ničení.

Takováto dohoda je nutná, protože moderní technologie je schopna produkovat nové zbraně, dokonce, jak řekl, strašnější, než jsou dnešní nukleární. "Nutnost postavit vývoji nových zbraní nepřekročitelnou bariéru, diktuje rozum a samotné svědomí lidskosti," Leonid Brežněv sklidil za ta slova bouřlivý potlesk a západní komentátoři uvažují, jaké jsou právě příčiny náhlého Brežněvova zhlubičtění. Vskutku: co je za Brežněvovy slovy?

V Ženevě na konferenci o omezení strategického zbrojení američtí a sovětské od-

borníci pilně rozpracovávají návrhy, jež se objevily loni v listopadu ve Vladivostoku, při Fordově schůzce s Brežněvem.

Už došlo ke krokům, které mají s konečnou platností vyhlásit biologické a chemické zbraně za protizákonné.

Brežněv pronesl svůj holubičí projev necelý týden poté, co Sovětský svaz uskutečnil sérii zkoušek nových nukl. zbraní v Pacifickém oceánu. Podle amerického ministerstva obrany byly zkoušky obří mezikontinentální střely SS-18 s několika nezávisle zaměřitelnými hlavicemi.

Ve světle těchto fakt, čeho chtěl Brežněv docílit? Že by se Moskva najednou bála, že ve zbrojních závodech ztratí dech? Solva, jak ujišťují západní odborníci. Že by se v Leonidovi skutečně projevovalo humánní svědomí? Těžko —

jak o tom svědčí celý dosavadní sovětský systém a hlavně fakt, s jakou vehemencí se Kreml brání — na Evropské konferenci — i sebemenší uvolnění sevření, jímž drží sovětské i satelitní obyvatelstvo.

A tady právě: pozor, přihlíží . . . Počátkem příštího roku se rozhodne, zda bude Leonid Brežněv pokračovat ve své politické kariéře. Potřebuje konkrétní úspěchy, aby na něho protivníci v politbyru nemohli. Nejkonkrétnější úspěch by byla konference na nejvyšší úrovni a to v nejbližší době. Ví ovšem, že Západ chce nejdříve ústupky, — nejradyji v podobě záruk ohledně větší svobody výměny informací, myšlenek a lidí. Tohle Brežněv není ochoten dát. Hodil tedy jinou, náhradní, ale zdánlivě důležitější, "humánnější" udičku. Teď čeká, zda se jí Amerika chopí . . .

MORGESTERN & KAT

(Psáno pro Americké listy).

Jan Beneš

Tu hru napsal jeden tlustý Švýcar, Friedrich Dürrenmatt, a ta hra se jmenuje, jak titul již praví, MORGESTERN & KAT.

Název vystihuje podstatu, a nejspíše proto jest v něm také anglické &, známé ze zkratk & spol. a několi třeba poctivě české "a" anebo německé und. — v případě pana Dürrenmatta, Švýcara.

Název vystihuje podstatu, je to hra o Morgesternovi a katu, kteří tvoří jakési společenství. Je to, podotkneme, dobrá hra, jakož je vůbec dobré všechno, co ten tlustý Švýcar sepsal. Aspoň pokud je to autorovi tohoto článku známo. Ten tlustý kapitalistický Švýcar. Je to opravdu výborná hra. Pokud se režie drží autorových poznámek k inscenaci, je jistiž oživeno jen dvěma herci. Scéna sama pak budí antiky prostá, avšak s několika filigránskými detaily, jaké nám pomohou specifikovat

Morgestern jako člověka našeho věku. Kat sám pak budí postavou symbolickou. Lze ho znázornit černou kápi, anebo ho naopak pojmout rovněž civilně a vybavit třeba skřipcem a polobotkami s dečkou. Vcelku dobře vypadají v prostředně ušité konfekci a s vadou zraku, která ho nutí nosit brýle. — Tolik ti dva herci, Morgestern a Kat.

Děj je prostý, tak jako je prostá každá velká umělecká zkratka. Starého Morgestern, takhle v sobotu odpoledne, navštíví kat. Dostaví se za starým Morgesternem až na jeviště jenom proto, že nastal čas, aby na něm vykonal své řemeslo. Tak řečeno "his job".

Morgestern jest pochopitelně takovýmto vývojem událostí poněkud pobouřen. Vrhá na Kato přehršle argumentů, a to z oblasti rozumu i z oblasti smyslu. Neváhá uvést ani důvody ryze praktické, ale

posléze se jeho vůle k odporu, byť jen verbálnímu, rozplyne na zásadním a neochvějném stanovisku uvědomělého katička.

Je to taky Kat, kdo rozhodně nepřelývá slovy. Cítí, že by tím se vši pravděpodobností snížil váhu svého společenského postavení a dost možná si i zadal osobně. Kromě toho si je Kat, nezapomeňme na jeho přesvědčení, jist svou věcí a nepotřebuje tudíž argumenty. Neboť hraje-li například poker, jsou nám všechna čtyři esa v hrsti na houbelec, uplatní-li protihráč při svých nárocích na výhru jednu i jen docela malíčkou, malokaliberní pistůlku.

Kat tudíž nechá Morgestern hrzky povídat. Dost možná, že Kat sám ani neumí mluvit, ten tlustý Švýcar mu totiž (docela správně) nevěnoval jedině slovo. Mluvené slovo té hry patří jen a jen Morgesternovi. Kat nepromluví, kati zpravidla nemají co říci.

(Pokrač. na str. 5)

Upozorňujeme čtenáře

Vzhledem k zaměstnaneckým dovoleným budete se muset, milí čtenáři, po dva týdny čekat bez Evropských Listů. Nevýjdou 30. června a 7. července. Další číslo tedy dostanete do rukou s datem 14. července.

O ČESKOSLOVENSKU

Dubčekovy dopisy

Podle oznámení Výboru na ochranu lidských práv v Československu a v SSSR se sídlím v Paříži poslal Alexander Dubček dopis prvním tajemníkům komunistických stran Itálie — Berlinguerovi — a východního Německa — Honneckerovi — s požadavkem, aby situace v ČSSR byla projednána na připravované evropské konferenci komunistických stran. Italští komunisté příjem takového dopisu dementovali. Zároveň se objevily zprávy z Prahy, podle nichž poslal Dubček další dopis Husákov. Velmi ostře v něm protestuje proti způsobu, jakým byl napaden za svůj nedávný dopis Federálnímu shromáždění a podniká i osobně mířené výpady proti Husákov, jeho politice a jeho minulosti.

Sjezd z rozkazu

V Brně se konal 1. sjezd takzvaného Sdružení katolických duchovních Pacem in terris. Nově zvoleným předsedou této organizace, která má dnešnímu režimu sloužit jako zástěrka jeho protináboženského boje, je českotěšínský ordinář, kanovník Antonín Veselý. Vatikán tuto organizaci s rozhodností neuznává.

Nové výrobky

V závodu ČKD Slaný začali vyrábět nový autojeřáb s nosností vyšší proti typu předchozímu o dvě tuny. Současně tu vyrábějí na rumunskou objednávku dvacet jeřábů portálových. Náhodská Rubena zaznamenala ve výrobě technické pryže největší pokrok zavedením vstříkovačích lisů, které zajišťují dodávky především pro automobily Škoda.

Co bude "Svobodovo"?

V doporučení ÚV KSČ k volbě nového prezidenta bylo možno číst i pobídka, aby se po bývalém prezidentu Svobodovi pojmenovávaly ulice, závody a jiná zařízení. Jako první se přihlásila Vysoká vojenská škola pozemního vojska ve Vyškově, která bude mít napříště ke svému dlouhému názvu ještě přízvisko — Ludvíka Svobody.

Brežněv a čs. delegace

Úvahy o nové (kolikáté již?) Brežněvově nemoci se vynořily počátkem května a byly Sověty dementovány. Nicméně se Brežněv při svém projevu 8. května v Moskvě zadrhoval v řeči. V červnových dnech byl viděn na fotbalovém stadionu a v úterý 10. června přijal československou stranickou delegaci — které řekl "Co jsem byl, zůstávám". Podle svědků vypadal čerstvě a měl dobrou náladu. Brežněv má být po operaci čelisti, která měla být příčinou i odložení návštěvy předsedy sociálních demokratů z NSR Brandta. Také v rozhovoru s československou delegací byly zřetelné potíže při mluvení.

S Vatikánem se nejedná

Z vatikánských diplomatických kruhů vyšly informace o tom, že jednání o postavení církve ve státě se v poslední době setkává se silnou neochotou čs. vlády. Podle původního plánu, dohodnutého za návštěvy arcibiskupa Casarolliho v únoru v Praze, měla jednání pokračovat v květnu. Přestože Vatikán projevil zájem na rozhovorech, čs. strana se vůbec nevyjádřila. Vatikánské úřady zároveň vyslovují znepokojení nad novými zásahy čs. politických orgánů do církevních záležitostí.

Zájem o umělce

Krátce po zvolení prezidentem projevil Gustáv Husák nápadný zájem o umělecký život. Nejdříve přijal na Pražském hradě delegaci tzv. Svazu spisovatelů, která mu — podle zřejmě úmluvy — složila hold. Několik dní na to navštívil v pražské Jizdárně reprezentační výstavu čs. výtvarného umění. K uctění nastoupili opět mnozí "národní umělci". Vzápětí se pak Husák objevil na pohostinském představení Slovenského národního divadla v Praze.

O evoluční biologii

V Liblicích u Mělníka se konala mezinárodní konference o evoluční biologii. O aktuálních otázkách vývoje organismů jednali odborníci z 15 zemí světa.

ČSSR švédskými očima

Malá švédská výprava zavítala na oficiální návštěvu do Československa. V rozhlasových pořadech nazvaných Ze světa vědění byl poté vyslán malý cestopis o Československu dnešních dnů. Co soudí o Československu Gertruda Brundin jako dopisovatelka delegace? Delegace odjela po mnohaměsíčních průtazích do Československa krátce po té, co došlo k potyčce mezi Husákem a Palmem. Na letišti byli členové výpravy překvapeni přísnými prohlídkami zavazadel — ne však vlastních, nýbrž Čechů vracejících se do vlasti.

Švédové nezvyklí na nařízený ráz oslav 30. výročí osvobození, se nenadali výdoby, z jejich uniformity nenalezli jedinou výjimku a která jim připomínala svoji pestrosti vánoční krásničky švédských měst a osad. Gertruda Brundin si všimla, že švédské obchodní zastoupení v Praze má za dvěma ruhožku, připoutanou řetězem. Ve švédských očích je to zvláštnost, hodná zaznamenání. Když se výprava chtěla podle původních plánů zúčastnit otevření druhého obchodního domu, vybudovaného Švédskem za dva roky, podle Čechů velice krátké doby, která by se jinak natáhla na tři až čtyřnásobek, když tedy chtěli jít na zahájení, bylo jim v časti jednoduše zabráněno. Nebyl to jediný škrt přes rozpočet výpravy. Při setkání s velvyslancem podal švédský diplomat dosti zasvěcené a hodně nadšené vysvětlení o krásách Prahy a zejména okolí velvyslanectví, odmítl však, byť jediným slovem, zabrouskat na politické pole. Inu, v Praze nezbyvá opatrnosti — ani pro velvyslance. Část cestovních zápisů je věnována krásám Prahy, ale také jejím rubům. Krásné stavby, to ano, ale byty, vytápěné hnědým uhlím, zamořujícími ovzduším jako ve vysoce průmyslových oblastech. Historický ráz, ale lidé čekají až deset let na přidělení bytu.

Správně poznamenává pisatelka, že kupní hodnota a platy v obou zemích jsou si zhruba rovné. Pak ale začíná autorka kroutit hlavou. Jak je možné kupovat pomeranče za 14-16 korun kilo, ve Švédsku stojí nejvýš čtvrtinu, když rodina se dvěma dětmi potřebuje k živobytí minimálně 3.000 korun měsíčně. A když auto stojí 50.000, (za ně je ve Švédsku nejméně Mercedes), jak to, že lidé mají na to, aby po ulicích soukromé vozy jezdily? Gertruda Brundin nepíše o cenách benzínu, které byly ve Švédsku nedávno přechodně sníženy, takže dnes, při vyšších oktánových číslech, činí něco více než čtvrtinu československých. Zato se zastavuje u československých cen kávy. Kávu Švédové nesmírně milují a vypijí ji ročně celá moře. Jakkoli by ne, když ve Švédsku se kupuje káva na kilo a kilo stojí něco přes 10 korun. S uspokojením zjišťuje, že nájmů příliš vysoké nejsou, nechápavě se zate stává vůči 60.000 korunovým bytovým vkladům. Švéda, a koho pak vlastně ne, překvapí, když se dozví, že vysokoskolský vzdělání odborníci, lékaři, inženýři, se školili z čirého zájmu o věc a svému intelektuálnímu koníčku musejí přinášet oběti v podobě nižších platů než jaké vydělávají odborní dělníci.

Cestovní zápisky z Československa tvořily malý seriál, vysílány po celý týden. Zajímavý byl přechod z částí historických a ekonomických do oblastí politických. Stalo se tak pomocí Švejky. Autorka uvádí jako příklad

pravé švejkoviny tuto historku, již by na původu neubrabo ani kdyby nebyla pravdivá do puntíku. Loni na podzim byly velké deště. Domovník anebo snad zahrádkář v domě zástupce zahraničního podniku, přiběhně zoufale za reprezentantem a stěžuje si na zátopu ve sklepě, kde prý má tolik cenného zařízení. Tak to vemte sem, řekne cizinec. Krátce poté dovleče chlapík ze sklepa normální zařízení, instalované v bydlíštích cizinců pro odpovědi, v tomto případě pět velkých magnetofonů a řadu dosud STB nedonesených cívek z pásky.

Kontrola

Zahraníční turisté, kteří se vrací z Československa referují o zvýšené kontrole bezpečnostních pásů v automobilech. V Československu bylo nařízeno povinné vybavení všech vozidel, zatímco v západním Německu bude podobný předpis v platnosti až od příštího roku. Turista, který řemeny nemá je trestán pokutou do 50 korun.

Konference o chmelu

V Karlových Varech se konal za účasti skoro 100 delegátů XXIII. kongres Evropské unie obchodníků chmelu.

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávaní Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci: Evropské a také platby za EL, je možno okamžitě převést na níže uvedenou poštovní schránku a konto.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Grästr. 83. Připsat účel platby: EL
- červenou poštovní poukážkou (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3231 90 — 603, Postscheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (číslem odhřez zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplnit ve všech dílech; nezapomněte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3231 90-603, Postscheckamt Frankfurt M. a adresu FK, 6 Ffm 70, Postfach 70 0254.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. Oltenbas, 8033 Zurich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622-890".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11,50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

AMERICKÉ LISTY, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 233 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50,00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 233 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of reproduction of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50,00 or equivalent.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjišťujete, že doba, kdy věnovaly dočasně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejméně byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se členem Amerických Listů.

Zde odškrtněte a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt M. 70, Postfach 70 0254. Přihlašuji se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetně, čtvrtletně). Nehadici se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

HITLER - PO LETECH

Ferdinand Peroutka

II.

Hitler zahynul vlastní rukou v "nejslavnější díře do země", v hlubokém bunkru pod svým kandelářstvím. Zbyla po něm zpustošená morálka a zpustošená země, rozvaliny měst, hroby nehroby milionů. O leckterém lese v Polsku bylo známo, že v něm bylo kulkou do těla zabito tisíc lidí. Někde prý plyny ve vnitřnostech nedbale pohřbených mrtvol tak nadouvaly půdu, až pukla a odhalila oběti. Dostavila se chvíle rozjímání. Lidé si opakovali události a dodatečně se děsili, jak blízko bylo vítězství nejdokonalejší, nejzlejší tyranie. Rojila se hesla, nejčastější z nich bylo: "Už nikdy." Četné spolky se usnuly, že už nikdy se nesmí stát něco takového. Mnogo-krát jsme četli: "Překonejme Hitlera." Někteří šli hlouběji: "Překonejme Hitlera v nás." To bylo citlivé heslo, ale nepochybně je třeba překonávat Hitlera (nebo jiného tyрана) také mimo nás, čelit jeho úmyslům a činům — předvídat pokud možno. Ale někteří mají chuť tak se domnívat, demokracie neroste a netrvá jako dřív v lese. Demokracie je umění svého druhu.

Budeme se ptát, co, podrobněji, znamená a z čeho musí být složeno "Už nikdy." Budeme zastupovat mínění, že primum necessarium je umění politické: za prvé rozpoznat připravujícího se tyрана, za druhé, nedat mu snadnou příležitost. Nepravíme, že o Hitlerovi bylo vše známo od samého počátku. Ale jestliže někdo napsal "Mein Kampf", zasluhoval bedlivě pozornosti. A kde je místo pro pochybnost, je místo pro ostrážitost. Je zřejmou povinností státníkovou, aby nenaložil všechno do jednoho zavazadla, jenž se může ztratit. Dohoda s Hitlerem — připustíme, že nejdříve se to mělo zkusit. Ale co pak, jestliže se ukáže, že dohoda není možná? Ve světě, z něhož užívání moci nezmizelo, je nebezpečno zřikat se moci, ve světě, v němž intrika ještě pracuje, je osudné kle-

snout — z toho nebo onoho důvodu — do nečáparosti. Ale pracoval jakýsi politický nylín, který do sebe vtahoval a rozměňoval "druhé myšlenky". Anglie, a Francie měly své starosti. Po letech důsledného pacifického programu, jemuž jediný Churchill hlasitě odporoval, Anglie se cítila nepřipravena na mezinárodní krizi. To mělo své složité i prosté příčiny. Politika dvou britských konservativních vlád byla ovládnuta obavou z komunismu, a bylo rozmysleným plánem těchto vlád řídit věci tak, aby boj s komunismem vybojovalo Německo vojensky. Za nápadnou povoleností vůči Hitlerovi byl čímsl dát Německu tolik síly a prostředků, aby mohlo splnit tento úkol, přisouzený mu v sídle britských ministerských předsedů, Downing Street, Londýn. Osudnou vadou tohoto plánu bylo, že Německo i Rusko si ho byly vědomy. Na konci Německo a Rusko — i když jen na krátko — se dohodly proti Anglii. Židka, snad nikdy, utrpěla politika zkušeně velmocei nezdár takových rozměrů. Starosti Francie byly jinak utvářeny, zde stát byl rozerván divokým politickým a sociálním bojem. Léta třicátá zůstala ve francouzské paměti jako smutná perioda. Francouzští státníci ztráceli mezinárodní vážnost, poněvadž bylo známo, že stojí na křmácejícím se domácím podstavci.

Bylo řečeno solidním dějepiscem, že historie Hitlera byla historií podceňování Hitlera. Plánující Anglie dlouho se snažila nepovažovat ho za nebezpečného. Pod jejím vlivem také Francie, zmlitaná vnitřními nesnáze-mi, se pokoušela neobávat se Hitlera, ačkoli to odporovalo jejím instinktům. Je holá a pokud možno nediskutovaná pravda: základy Hitlerovy moci byly položeny dvěma největšími evropskými demokraciemi, které před ním ustupovaly v jedné věci za druhou a postupně z něho dělaly "velkého muže". Tento děj musel působit na ně-

meckou mysl. Ve většině Němců vznikl obraz vudec-vševěda, který uspěje ve všem, co začne. Tím byla zasazena smutelná rána německé opozici, pokud existovala. Roku 1933 několik nikoli bezvýznamných jedinců se vydalo do Švýcar a do Anglie, aby varovali. Jak poměry v Německu byly — nasazovali svůj život. Byli přijati a odbyti se zdvořilostí, která zakrývala lhostejnost vůči těm, o nichž se předpokládalo, že delikátní situací nerozumějí. Vrátili se domů sverchované deprimovaní a referovali: západ neví, co činí.

Téměř ihned po svém nastoupení k moci Hitler zřídil koncentrační tábory, v nichž hynuly vybrané politické osobnosti, jak mohlo být známo tomu, kdo byl ochoten slyšet. V červnu 1934 Hitler odsunul německé soudy, aby hromadnými vraždami upevnil svou samovládu nad svou nacistickou stranou. Mnoho jiných, kteří neměli s tímto tematem nic společného, státní funkcionáři, tu a tam nějaký spisovatel nebo hudební kritik, bývalý bavorský ministerský předseda, bývalý ministr vojenských a jeho žena byli také zabiti podle nějakého výběru. V oněch dnech Hitler prohlásil: Převzal jsem úlohu soudů, jedním za národní spravedlnost. Němci nemohli nepozorovat, že toto rozpoutané vraždění nemělo nejmenší vliv na diplomacii.

Vyjednávání mezi západem a Hitlerem pokračovalo jako jednání mezi dvěma sobě morálně zcela rovnými činiteli. V říjnu 1938 Hitler vtrhl do sudetského území, přičleněno mu mnichovskou konferencí. Fotografie na první stránce London Times to představily jako veskrze šťastnou událost, při níž Hitler a jeho vojáci byli vítáni květinami a slzami nadšení. Byla to, na jedné straně, pravda, ale ještě něco jiného byla pravda. London Times byly požádány, aby zjednaty rovnováhu a přinesly fotografie také těch, kteří prehalí. Odmítly tak učinit — z nějakého předsudku proti poraženým. Intimní blízkost Timesů k vláde nebyla tajemstvím. Sloužily jako průkopník vládních myšlenek, v anglické politice se stávalo v září, co London Times v květnu psaly. V březnu 1939 Hitler obsadil celé Čechy, a v London Times byly fotografie německých vojáků, jak v polních kuchyních vaří jídlo pro strádající české občanstvo. To bylo přílišné. Tisnivá hospodářská situace Německa byla známa, bylo celkem i známo, že němeští vojáci očekávali, že se v Československu najedí nad německé poměry.

Dosud jsme se zabývali příležitostmi, již Hitlerovi poskytovalo mezinárodní prostředí, reprezentované zejména Anglií. Nyní zkoumejme, čím snad Hitler sám, svým takem, přispěl k tomu, aby se stal "velkým mužem". Vratme se k jeho četbě, takže zkoumejme, jak ho byl nebo nebyl vzdálen intelekt. Jeho četba byla mnohem rozsáhlejší, než by se očekávalo od primitíva, jímž jej někteří chtěli mít. Četl ehtivě a mnoho, o historii, o francouzské revoluci, o náboženství, odborné knihy o vojenství, zejména přečetl všechno — co mohl sehnat o pruském králi Bedřichu Velikém, jenž byl oblíbenou dějinnou postavou také anglického politologa, poleřetora Carlyla. Otázka není, zda Hitler četl, nýbrž jak četl.

Hitler dal si záležet, aby bylo známo, že četl Schopenhauera, ale nikdy se nezmiňoval o Nietzscheovi, ačkoli celá jeho filosofie, pokud existovala, mohla být sestavena z několika populárních citátů tohoto bouřlivého filoso-

fa. Víme, že Hitler byl si vědom duševní ekonomie a zakazoval si některé myšlenky: to bylo umění, jež Nietzsche ukládal muži činu. Hitler zamýšlel vychovat určitým způsobem mladé Němce. Jací by měli být, je z Nietzscheho: "nádherní dravci". "Žena je k potěšení válečníka": to je doslova a do písmene Nietzsche. "Filosofovat kladivem" — známá to výzva Nietzscheova. Jestliže Hitler se pokládal za Nadělověka, odkud odjinud by se do něho mohla vstěhovat tato představa než z Nietzscheho? Z nějakých důvodů Hitler slovo Nadělověk nahradil slovem Genius. Proč Hitler zaměňoval pramen, z něhož pil, o tom mohou být různé dohady. Snad jeho gigantickému velikášství se nehodilo připustit, že jeho myšlenky nebyly původní. Snad Nietzsche, který se mu v němčem hodil, v jiném se mu velmi nehodil. Nietzsche kri-

tisoval Německo a jeho kulturu více a zlomyslněji, než mohl přijmout Hitler, jenž zamýšlel ukout z Německa nástroj nových dějin. Byla židovská otázka, v té podíle Hitlerova citu Nietzsche se choval naprosto skandálně, když velebil židy za to, že zničí národní státy s jejich rasovou jednotností a ve všech státech otevrou bránu vlivu všech možných ras. Za to trestal Hitler Nietzscheho mlčením. Anebo je možno, že, odpuzen filosofickou odborností, Hitler Nietzscheho vůbec nečetl, jen pochytil několik jeho sensačních výroků, bloudících po kavárnách, v nichž Hitler vysedával. Zde kde kdo citoval "Jdeš-li k ženám, nezapomeň bíť". Nietzsche vnutil světu pojem dekadence, a v kavárnách kde kdo o dekadenci hovořil, také mladý, ošumělý, tulácký a někdy hladový Hitler.

Ale byla vážnější stránka Hitlerova životopisu. Současní humoristi a karikaturisti s oblibou představovali Hitlera jakožto starogerimánského zaostavce, jako Teutona v medvědí kožešině, s kamenným kyjem a s dvěma rohy na přilbě, jak o pulnoci obětuje býka jakémusi teutonskému božstvu. Velký oheň vřhá světo na úpatí mohutných stromů pralesa. Byla to uklidňující představa: jak by zatuchlé teutonské sny jedincev mohly ohrozit moderní svět?

Nikdy nepřecházíme bez zkoumání detail, který odporuje naší theorii. Detail byl tento: Hitler neuctíval teutonství, nýbrž se mu posmíval — jeho jeskyním a pralesům, kamenným kyjům a hliněným nádobám. Neimponovala mu přilba s dvěma rohy, nýbrž tanky a letadla. Uctíval technologii dvacátého století důkladněji než jini. A jeho ideálem nebyli ani teutonští náčelníci ani voušati středověcí němečtí králové, nýbrž kdo byl? Oholelý, čistotný pruský král Bedřich Veliký, žák a hostitel Voltairův. Ten pojal úmysl Německo vykoupit — zintelektualisovat a zhranizovat. I vážní kritikové Hitlera zanedbali vytvořit si pravdivý obraz Hitlerův na základě tohoto faktu.

(Budeme pokračovat.)

NAJDU DOMOV?

Jmenuji se Rex a jsem skoro čistokrevný vlček. Je mi asi osm měsíců a rád bych našel hodnou pány. Nechtěl bych být trochu židla, přec a lasky . . . Ti lidé, co jsem u nich žil, mi dělali zplasky, spát jsem musel v hlátě, kopali mne. Nemocného skoco na smrt, hubeného a kráčekujícího se mne nřli ti lidé, u nichž jsem dms, po návratu z nemocnice, kam mlté dopravili a nechali vyléčit. Mají však sami až tři velké vlčáky a proto se mnou cestou obraceli na štěně AL s oději, že se mně některý z nich ujme. Uvěřte nebojte! Vřet, každá vlka, jaký jsem pekny a hodný psík . . . Kdo by měl zájem, ať zatelefonoje do redakce, číslo je (261) 826 1103. Na nory domov se teší REX

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Příkládám ček (meně order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků 88.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků 326.00 včetně pošt.

PO REFERENDU

Ačkoliv se v kampani k prvnímu referendu v britské historii, k referendu o dalším členství Velké Británie v Evropském hospodářském společenství, argumentovalo někdy až s nebritskou vášní, sčítání hlasů probíhalo s britským klidem a bylo neuspěchanou záležitostí. Hlasování se zúčastnilo průměrně 65 procent oprávněných voličů. V britských podmínkách je to spíše poměrně vysoká než mimořádně nízká účast. Na účasti ovšem záleželo, neboť se mohlo počítat s tím, že odpůrci britského členství v západoevropském společném trhu budou hlasovat jaksi "masově". Nízká účast by byla k jejich prospěchu, kdežto vyšší účast se předem považovala za záruku úspěchu vládní předlohy, proti které byla největší opozice v části Wilsonovy vlastní labouristické strany.

Za pokračujícím členstvím Velké Británie v Evropském hospodářském společenství stojí velmi solidní většina, a to přibližně v poměru dvou ku jedné. K táboru takzvaných Evropanů v britském parlamentě patřila před referendem velká většina poslanců, a to přibližně polovina všech labouristů, devět desetin konservativců a všichni liberálové. Pro Wilsona zůstává pochopitelně problém, jak překonat rozpolcenost v labouristických řadách, jež se právě v otázce společného trhu prodrala na povrch. Výsledek referenda

Mezinárodní přehled

nesporně posílil Wilsonovo vnitrostranické postavení. Výsledek referenda však neznamená, že se Velká Británie může teď oddávat jakési hospodářské bezstarostnosti. Naopak, předpokladem sklizení plodů z členství ve společném trhu je energičtější ekonomická politika, která se v zájmu omezení inflace a v zájmu zvýšení celkové produktivity britského hospodářství nemůže vyhnout ani některým nepopulárním opatřením.

OBAVY KOLEM
BRAZÍLIE

Má Brazílie v úmyslu přistoupit k výrobě atomové bomby? Tento měsíc se má podepsat smlouva mezi západním Německem a Brazílií, podle které Německá spolková republika dodá Brazílii osm atomových reaktorů, zařízení na obohacení uranu a jednotku na výrobu paliva — výměnu za dodávky uranové rudy.

Brazílie dosud nepodepsala smlouvu o zákazu šíření nukleárních zbraní z roku 1970. Západoněmecká vláda je nicméně rozhodnuta smlouvu uzavřít a zařízení dodat.

Německé vládní kruhy označily obavy za bezdůvodné hlavně proto, že s přihlédnutím k americkému stanovisku byl text smlouvy už v dubnu změněn tak, aby se Brazílie zavázala plnit pří-

službu ustanovení Mezinárodní komise pro atomovou energii ve Vídni. Kromě těchto písemných záruk dal ujištění také brazilský ministr zahraničních věcí Silveira, který prohlásil, že Brazílie nepomyslí na výrobu atomových bomb. Nemá se tedy opakovat případ Indie, která od mírového využívání atomové energie nečekaně přešla ke zkouškám jaderných zbraní. Zprávy a rozbor energetické situace, uveřejněné domácími brazilskými publikacemi, skýtají ostatně poněkud jiný obrázek nežli příležitostně tiskové komentáře v zahraničí. Brazílie, země s více než sto miliony obyvatel a obrovským surovinovým bohatstvím, trpí akutním nedostatkem energie. Loňského roku například musela dovést 70 procent spotřebované ropy — dokonce i ze Sovětského svazu. Na druhé straně má ovšem Brazílie bohatství uranové rudy — kapacita těžby se do konce tohoto století odhaduje na 90.000 tun, a k tomu stále přibývají naleziště nová. Energetický potenciál v zemi je tedy značný.

Dnes má Brazílie jeden atomový reaktor, vybudovaný s americkou pomocí v Angra des Reis. Brazilská vláda plánuje do roku 1990 stavbu dalších, pravděpodobně deseti reaktorů s celkovým výkonem 10.000 megawattů atomové energie, což odpovídá 400.000 barelů ropy denně, tedy plně polovině dnešní energetické spotřeby Brazílie. Na dodávku osmi reaktorů vypsala brazilská národní energetická komise soutěž v únoru letošního roku, a po relativně krátké době se rozhodla pro západoněmeckou nabídku, která se teď stala předmětem politického zájmu.

VÝROČÍ
BĚLEHRADSKÉ
DEKLARACE

Před dvaceti lety, 26. května 1955 vystoupil ze sovětského letadla na bělehradském letišti Nikita Chruščov a šefa jugoslávského státu oslovil — Drahý soudruhu Tito... Tito tehdy neodpověděl. Delegace obou zemí jednaly pak týden na nejvyšší úrovni a podepsaly dokument, známý jako bělehradská deklarace. Byla to prvotní politická senzace. V roce 1948 byli jugoslávští komunisté vyloučeni z informálního byra komunistických stran, o rok později označila pak Moskva Titovo vedení za bandu špiónů a zrádců, za údernou brigádu mezinárodního imperialismu. Ve stalinistickém sovětském bloku byla komunistická Jugoslávie každodenně napadána jako fašistický stát. V onom květnu 1955 Chruščov svedl vinu za neblahu roztržku na Beriju, Abakumova a jiné sovětské policejní šéfy, kteří byli před-

tím odhaleni jako rovněž takzvaní agenti imperialismu. Jugoslávce takový výklad pochopitelně neuspokojil. Věděli dobře, že jejich spor s Moskvou měl mnohem hlubší a zásadnější kořeny. Že na jeho počátku stál nesouhlas jugoslávských komunistů podřídit se Stalinově vůli a řídit se do všech detailů sovětskými přáními. Jejich vítězstvím byla však bělehradská deklarace z 2. června 1955, v níž obě delegace konstatovaly "souhlas s principem vzájemného respektování a nevmešování se do vnitřních záležitostí — ať už z důvodů hospodářských, politických anebo ideologických, protože otázky vnitřní organizace, či rozdíly ve společenských systémech anebo různých forem socialistického vývoje, jsou výlučnou záležitostí jednotlivých zemí". Deklarace byla tak vítězstvím úporného Titova úsilí prosadit právě tento princip v mezinárodním komunistickém hnutí. Chruščovova cesta pak měla všechny znaky pokání. Její důsledek byl dalekosáhlý. Ukázalo se, že tento princip není možno vztahovat jen na Moskvu a Bělehrad. V roce 1956 se k němu za dramatických okolností začali hlásit ve Varšavě i v Budapešti. Mělo to za následek další zesílení sovětsko — jugoslávských vztahů. Bělehrad se už sice nikdy nestal znovu "agenturou fašismu," ale v sovětském podání byl pak ještě po mnoho let zřídlem a sídlem takzvaného revizionismu a vzhledem k principiálnímu jugoslávskému postoji není řada především ideologických problémů vyřešena vlastně dodnes.

Stalinistického tažení proti Jugoslávii se v plné míře, a vlastně v první řadě, zúčastnilo také Gottwaldovo Československo. Gottwald sám o sobě hrdě prohlašoval, že není Tito a známé monsterprocesy s takzvanými titoistickými čtyry vyvrcholily právě v Československu, kde Slánský a jeho druhové byli vlastně popraveni pod záminkou, že byli mimo jiné agenti jugoslávského vůdce. Po Chruščovově cestě do Bělehradu se však pražského — stále ještě stalinistického vedení, zmocnila panika. Jestliže předtím bylo jedním z nejposlušnějších nástrojů moskevské proti-jugoslávské kampaně, přijímalo nyní překvapivou normalizaci jen s největším a nejnútnejším zdráháním. Proto se pak plně a s největší chutí zapojilo do nové kampaně proti takzvanému revizionismu a ještě počátkem šedesátých let se u nás vedly čistky proti lidem, obviňovaným z projugoslávských postojů. Peripetie byly však tak časté, že to v oné době vedlo jednoho českého literáta, který Jugoslávii navštívil, k nápadu nazvat svou přednášku —

V zemi přátel, nepřátel, přátel, nepřátel a nyní opět přátel...

Není pochyb, že jugoslávské principy a jugoslávský vývoj v obrovské míře ovlivnily především komunistické řady ve východní Evropě a také v Československu. Byl to především princip suverenity, odpovědnosti před vlastní zemí, princip vlastní cesty k socialismu, který působil velmi přitažlivě zejména na mladší generaci komunistických politiků. A byla to právě jugoslávská zkušenost, která ve značné míře o podstatňovala vlastní komunistickou kritiku našeho vývoje po únoru 1948. V roce 1968 inchohli tito kritické otevřené prohlašovat za chybu a škodu, že Gottwald nebyl či neměl odvahu být Titem. Za těchto okolností byly pak otevřené a manifestace československo-jugoslávské sympatie v letech 1968 až 1969 jevem zcela logickým. Z bělehradské strany tu třeba nešlo ani tak o naprostý souhlas se všemi aspekty samostatného vývoje, jako o princip práva na tento vývoj. Okupaci Československa a praktické vyhlášení takzvané Brežněvovy doktriny, v níž se znovu hlásala omezenost národní suverenity a v níž se zas objevil požadavek podřídit ji zájmům vyššího celku, v praxi tedy opět Moskvy, museli pak především Jugoslávci chápat jako hrubé porušení bělehradské deklarace a dalších podobných sovětsko-jugoslávských dokumentů. Bělehrad — jak známo — své zásadní stanovisko nezměnil dodnes a ještě před sedmi týdny — nikoli náhodou — považovala bělehradská Borba za nutné připomenout: "Naše strana, Svaz komunistů, nemohla nikdy souhlasit se Stalinovými názory, že všichni komunisté se musí řídit jen tím, co se dělá v Sovětském svazu a nikoli tím, co by se mělo dělat doma, v jejich vlastní zemi..."

Sovětský svaz má zatím stále ještě snahu přesvědčovat Jugoslávii, že s ní usluje o normální, rovnoprávné vztahy, vztahy, které ovšem upírá jiným východoevropským zemím. Opatrný Bělehrad nehledá důvody tétomu ujištění se bránit. Pro dnešní československé vedení, zrozené v důsledku Brežněvovy doktriny — to však zejména ve vztahu k Bělehradu vytváří nové dilema. Ačkoli Husák Bělehrad i navštívil, ačkoli se rozvíjí spolupráce v hospodářské oblasti, pražský normalizační režim se v posledních letech nevyhnul několika protijugoslávským incidentům a Jugoslávce nelibě nesl, že to byla právě pražská režimní propaganda, která v uplynulých týdnech opět sloužila jako téměř jediná tribuna sovětským pokusům znevažovat či zmenšovat vlastní jugoslávský podíl na antifašistickém, národně — osvobozeneckém boji. Z jistého hlediska se tomu

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest let

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION

1055 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

MORGESTERN & KAT

(Pokrač. ze str. 1.)

Kat pokojně čeká, až se Morgestern vypovídá, zná ho, nadarmo nejsou spojení o-nim anglickým & známým nám ze spojení & spol. Zná ho tak dobře, že ví, že postupem času ustane nejen Morgesternova, byť i jen verbální, vůle k odporu a nescuhlas s akcí, kvůli které kat musil Morgestern navštívit, (Morgesternova poprava), ale že z nedostatku jiné rétoriky začne Morgestern objektivně rozebírat i postavení Katova, a tak se posléze ten hodný rétorik přesvědčí, že jeho jedinou lidskou, pokrokovou a eventuálně i ledajakou jinou správnou povinností jest napomáhat Katovi k zdárnému ukončení díla. Neboť takové to dílo jest ku prospěchu zeměkoule, hladovějících dětí v zemi Indické a vůbec de facto je v zájmu Morgesterna samého výkon exekuce podpořit. Tolik ten tlustý Švýcar. Morgestern odchází, aby dal výraz historické nutnosti, a Kat, aby prokázal dostatek dobrého vychování mu dává při odchodu z jeviště zdvořile přednost.

Je to už více jak deset let, co po Praze koloval ohmataný štůček strojopisu téhle hry, ačkoli divadlo které ji připravovalo a posléze nikdy nehrálo, bylo Divadlo v Příbrami. Za tamtěch časů, a měl v ní hrát herec Miroslav Zounar, též herec Zounar, který momentálně ob-sazuje v Praze postavu Kle-menta Gottwalda ve filmu "Dvacetý devátý". Rolí, ku které se kvalifikoval dle státnického vzoru Klémova hlavně pokročilým alkoholismem. Morgestern & Kat. Divadlo odjakžika bývalo opisem skutečnosti. Obsad'te postavu rétorika Morgesterna symbolem liberalismu naplněného (nu, možná) dobrými úmysly, či aspoň úmysly nikoli jen špatnými, ale v každém případě těmi, kterými jsou dlážděny cesty do pekla, — tedy vykonajte ve svých myslích ten drobný úkol, kterým změníte geniální vizi v situační frašku, — a máte hru poučenou úzkostí, ve které žijeme. Morgestern & Kat, aneb dvě podoby le-

vicového intelektuála. Principy, zásady, morálka, nedělitelná svoboda, a faktická situace společnosti přihráté Morgesterny do faktické situace očekávání kata.

Slova, která pronesl americký zahraniční ministr k občanům Berlína (úmyslně nevolím pojmenování Západní Berlín), slova o tom, že Amerika neopouští svých spojenců, mohla by také být jen ozvěnou ujištění pronesených nedlouho dříve směrem do míst zvaných dnes Ho-Či-Min City.

Veliký rumrajch utíchl. Svět s lehce zadržným dechem očekává, co bude kat chtít teď, dokonce i ve Spojených státech asi pád Vietnamu oddáží ustavení oné senátní komise, která měla vyšetřovat, jak je to možné, že v Chile nebyl dosud ustaven komunismus.

Veliký rámus se ocíl kdesi pod povrchem věcí, bojovníci za lepší příští očekávají s pokleslou čelistí zadutí jakýchsi východních přání. Kat zatím neví, co si přání dříve, tudíž to zatím neví ani všichni ti správní hoši a dívky a cosí těch hluboce demokraticky smýšlejících zákonodárců zjevně více jak prostého ducha a intelligence řekneme mírně zamlžené. Morgesterni jsou pro spravedlnost. Kdo by nebyl. Všichni byli tuze rozhořčení, když bývalá vláda bývalého Jižního Vietnamu pozastavila na pár dnů jedny prokomunistické, morgesternovské noviny. Kupodivu, Morgesterni, televizní, tiskoví i pouliční, obdobně jako universitní, umytí i neumytí, náhle nemají vůbec co říci (když tak jediné, že by se měli v táborech uprchlíků naléztí viníci takových bezpráví a potlačování demokratických svobod), náhle nemají vůbec co říci — když vláda z Hanoje zastavila v témtě Saigonu všechny periodika. Ani jediný z těch zástupců svobody a míru a občanských svobod náhle nemá vůbec co říci. Morgestern zná svého kata a kat zná své Morgesterny, tak jako všichni vcelku dobře známe své Morgesterny.

V městě přejmenovaném po bývalém prezidentovi Severního Vietnamu, které bývalo hlavním městem bývalého Jižního Vietnamu, se konala vojenská přehlídka. Defilovaly tam Severovietnamské vojenské jednotky vyzbrojené sovětskými rachejtkami. Rachejtky byly na speciálních dopravnících značky ZIL, rovněž z SSSR.

Détente, možná. Jisto je, že bylo ořeseno cosi, co půjde jen těžko znovu slepít. Jisto je, že správně vyřešený incident s jednou dopravní lodí těžko může přesvědčit svět, že bude podobného řešení použito i proti viníkovi méně osamělému než je dnešní Kambodža.

V Ho-Či-Min City defilovaly

nákladňáky ZIL. Vyrábí je továrna postavená v Rusku podnikem Ford. Defilovaly tam rovněž tanky, všechny sovětské výroby, všechny rozvité konstrukce T-34. To to konstrukce je pak ruská licenční výroba amerického tanku T-33 Christie.

Ve kterém muzeu budou vystaveny smlouvy o míru ve Vietnamu podepsané docela nedávno? Ony smlouvy podepsané Jižním Vietnamem, Severním Vietnamem, také Sovětským svazem a také Amerikou? Které to jen bude muzeum? Leč détente pracuje. Z Moskvy vzkáže Brežněv:

"Doufám, že po skončení války ve Vietnamu se nebudou rozvíjet sovětsko-americké vztahy stavět nic do cesty." Dobromyslný muž tenhle Brežněv, taky prý rád jezdí autem. Morgestern k tomu nemá co říci. Nejvýše podotkne, že Vietnam neskončil, dokud není vyřešena otázka desertérů (oná se jim dostati nejen milosti, ale i oslav), pokud jde o pirátství na otevřeném moři. Spojené státy to prý mají brát na vědomí, přistupovat k problému trpělivě, a v podstatě si máme být vědomi, že se nic neděje.

V Portugalsku jsou všechna nervová centra společnosti pomalu a jistě obsazována komunisty. Demokracie je prohlašována za přepych bohatců. Morgestern k tomu nemá co říci. Náhle se nekonají Moratoria (suportovaná přísunem demonstrantů za zlevněné letenky — kdopak asi hrál tyhle náklady), klik, bomby, náhle je vše pryč. Vinni jsou prý lidé, kteří si o podobné činnosti vedli evidenci, ale i to zaznívá jen jakoby mimochodem, ani Morgesterni si teď nejsou jisti. Co potřebuje kat, a co pro něho má učinit Morgestern.

Jistě, zcela správně. Zdivočelá slova neměně zdivočelého maloměstáka, situoval by to na rozdíl od tlustého Dürrenmatta (tlustého a geniálního), zakrslý, žlučovitý a zmetkově vyzerající Sartre. Nuže, nedejme na emoce, neházejme na váhu genialitu či bastardské komplexy její nepřítomnosti, učíme cosi docela obvyčejného. Naše měřítko budiž úzkost. Měříme situaci okamžiky svých úzkostí. Měříme ji okamžikem úzkostí pro dvacet milionů Vietnamců, pro které není komunismus v jejich zemi cosi v minulosti. Měříme situaci svou touhou po spravedlnosti, v níž nám Morgesterni nastavují marnost svých vlastních blupáckých bytí neúčinných lidí. Nastavují, bohužel do našich vlastních životů. Neuválost, se kterou se ozvali někteří zástupci barevných minorit proti programu pomoci uprchlíkům z Vietnamu, (ale byli zde citováni i uprchlíci z

Mud'arska) je navýsost poučná, svou politickou zaměřeností. Morgesternům náhle došel humanismus.

Byly oslavy a zase oslavy — dokonce ještě pořád jsou oslavy a ledaskdo vypouští z úst výroky přímo nečekané. Tak třeba Alois Indra hovoří i o zásluze Západu na osvobození Československa. (V Plzni ovšem i nadále stojí pomník Rudé armádě osvoboditelce).

V časopise vydávaném v Praze jsme si mohli v rámci oslav přečíst také tato slova vzpomínek:

— Vedení nám, mladým vidimským komunistům, nařídilo proniknout do legálních organizací, jakými byly Abstinentský spolek, Turistický svaz mládeže, Červený kříž a dokonce i spolek křesťanů. Nešlo o nic menšího, než aby našim prostřednictvím ovládla komunistická strana tyto masové organizace. —

Nejedná se právě o Československo, třicetiletí se v tomto případě týká Bulharska (obsazeného Rudou armádou, ačkoli nikdy nevyslalo proti SSSR jediného vojáka). Máme si myslit, že tomu bylo a bude jinde jinak? Nemáme snad zkušenost, že tomu bylo i v Československu přibližně stejně, že také tam pracovali komunisté na tom, aby prorostli strukturou společnosti, tak jak moskevští dozorcí prorostli organismem KSČ. Točí se o tom film se Zounarem v hlavní roli. Neví se odkud pramenila Ostpolitik kancléře Brandta? Neví se, kdo to byl Kim Philby? Neví se, kterak skončil ten ohromný kšeft s obilím pro SSSR před pětiletým rokem?

Morgestern nemá co dodat.

Kat dělá "his job" a svatá věc pokroku nesmí být pohálena nečistým podezřením... Před čtyřiceti lety napsal nej-lidštější a také největší ze spisovatelů, které jsme kdy měli, v doslovu ke knize svých apokalyptických úzkostí tato slova:

"Nešlo by ty Mloky nějak zastavit?"

Nešlo, je jich příliš mnoho. Musí se pro ně udělat místo. "Nešlo by, aby nějak vymřeli? Třeba by na ně mohla přijít nějaká nemoc nebo degenerace —"

Přilíš laciné brachu. Copak má přiroda pořád napravovat, co si lidé nadrobili? ... Něco ti řeknu: viš, kdo ještě teď, když už je pětina Evropy potopena, dodává Mlokem tlaskaviny a torpéda a vrtačky? Viš kdo horečně dnu i noci pracuje v laboratořích, aby našel ještě účinnější mašiny a látky na rozmetání světa? Viš kdo přijímá Mloky peníze, viš kdo financuje tenhle Konec Světa, tu celou novou Potopu?

Tolik Karel Čapek, respektive tolik fragmentu z díla Karla Čapka.

Hra Morgestern & Kat ovšem nebyla v roce 1935 ještě napsána, Kim Philby odhalen. Brandt nemusil odstoupit, protože se stal obětí darebáctví, licence na tanky Christie nebyla prodána, aniž to ještě přineslo výsledky ve Vietnamu, či Koreji, či na Sinajské poušti, také mladí vidimští komunisté dosud jen prorůstali strukturou Spolku křesťanů a abstinentsů. Solženicyn ještě nevěděl nic o lágrech. Lidová fronta ve Francii připravovala pod vedením Morgesternů porážku své země v roce 1940. Dnes bychom už přinejmenším měli vědět, že Morgestern je onen muž —

(Pokrač. na str. 7)

TUZEX zasiláme bezpečně a rychle

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

NEODKLÁDEJTE...

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dní

NY — Praha — NY	\$ 420.00
NY — Brno — NY	\$ 434.00
NY — Bratislava — NY	\$ 434.00
NY — Košice — NY	\$ 471.00
Plus \$3. — U. S. daň	

Tyto ceny jsou v platnosti do konce března. V dubnu, květnu — září a říjnu budou ceny o něco vyšší. V červnu, červenci a srpnu budou ještě o něco vyšší.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-8185

nelze divit. Právě v dnešním Československu nemůže propaganda potřebovat žádné zdůrazňování ani jen připomenutí významu vlastní suverenity. Na druhé straně výročí sovětského obratu vůči Jugoslávii by mohlo mnoho lidí vést k zatím krajně nerealistické představě, že jednoho dne se také do Prahy dostaví sovětský vůdce s omluvou za hrubý a tragický omyl, jehož se Moskva v Československu dopustila v srpnu 1968.

Karel Jezdinský

SPORT

7. Dukla Praha	29 29
8. Škoda Plzeň	29 28
9. Sp. Třnava	29 26
10. VSS Košice	29 27
11. Baník Ostrava	29 26
12. LIAZ Jablonec	29 26
13. ZVL Žilina	29 26
14. Sparta	29 25
15. TŽ Třinec	29 25
16. AC Nitra	29 23

Předposlední 29. kolo II. ligy rozhodlo o druhém postupu. Nejvyšší fotbalové soutěže. Stalo se jím mužstvo Trenčína, které v domácím prostředí před 10.000 diváky porazilo Lok. Košice 2:1. Ostatní výsledky: Martin-Vlašim 3:0, Liberec-Hr. Králové 1:1, Pardubice-Kladno 0:2, Prievidza-Vitkovice 2:2, P. Bystrica-Bardejov 0:1, VSŽ Košice-Prešov 4:1, Kys. N. Mesto-B. Bystrica 0:0. Do národní ligy sestupují Pardubice a další mužstvo z trojice VSŽ Košice, Hr. Králové, a Kladno, o němž rozhodne poslední kolo.

Na mezinárodním tenisovém mistrovství Francie se čs. reprezentantka Martina Navrátilová probojovala do finále, kde však podlehla po dramatickém boji Američance Chris Evertové ve třech setech 6:2, 2:6 a 3:6. Ve finálovém utkání čtyřhry žen čs.-americká dvojice Navrátilová-Evertová hladce porazila pár O. Morozovová-J. Anthonyová (USA) 6:2, 6:3. Prohrou 91:81 s SSSR a vítězství nad Izraelem 86:85 a Polskem 94:76 se čs. basketbalisti probojovali do finále skupiny evropského šampionátu v Bělehradě. O medaile budou kromě ČSSR bojovat ještě také mužstva Španělska, SSSR, Itálie, Jugoslávie a Bulharska.

—pza—

Tabulka:

1. Sn Bratislava	29 37
2. Inter Bratislava	29 37
3. Bohemians	29 36
4. Zbroj. Brno	29 32
5. Slavia	29 30
6. SU Teplice	29 30

BISKUP DĚLNÍKEM

Bayern Kurier přináší ve svém červnovém čísle 23 zprávu o nynějším zaměstnání slovenského katolického biskupa Jozefa Korce. Začátkem tohoto roku obdržel J. Korec zákaz výkonu již beztak skromné funkce duchovního u řádových sester pracujících na dětské klinice v Bratislavě. Od této doby byl nucen pracovat jako tovární dělník v bratislavské Tatrach-mě a to v jednom ze zdravotně nejzávadnějších chemických oddělení. Biskupovi se zde obnovila při práci v benzínových výparech plísní choroba a byl nakonec "z milosti" přeložen do skladu jako pomocný dělník. Jozef Korec patří k jezuitskému řádu, který byl roku 1950 rozpouštěn. Již tehdy, v padesátých letech musel pracovat jako dělník, roku 1959 byl zatčen a v dalším roce odsouzen k 12. letům vězení. Za vinu se mu kladly "tajné kontakty k jiným bývalým jezuitům" a "nenávisť proti s čísláckému systému." Podobné bylo odsouzení více duchovních. V polovině šedesátých let byl pro špatný zdravotní stav propuštěn a brzy tajně vysvěcen na biskupa (podobně jako český biskup Tomášek). V době

"Pražského jara" se mu dostalo rehabilitace, za Husáka pak opět zákazu ve výkonu biskupského úřadu. Biskup Jozef Korec je mezi Bratislavčany velmi oblíben, při obnovení plnění nemoci a pobytu v nemocnici jej navštívily stovky věřících.

—Hr—

Moskevský namísto karlovarského

V letošním roce se bude konat 9. moskevský mezinárodní filmový festival. Sovětský svaz tak přišel lacině k mezinárodní tradici — na řadu Československa. Tradice mezinárodních filmových festivalů byla založena po válce, zprvu v Mariánských Lázních, později v Karlových Varech. Ve filmovém světě platí — čím starší festival, tím významnější. Nicméně československý mezinárodní filmový festival v Karlových Varech vlastně mládne — za Novotného muselo Československo přistoupit na zásluhu, jeden rok ve Varech, druhý rok v Moskvě. Letos se také poprvé východoevropské státy zúčastňují mezinárodního filmového festivalu v západním Berlíně, který léta bojkotovaly.

Krátce - zajímavě

Washington Post o Československu

Americký deník Washington Post se nedávno zabýval stavem čs.-amerických vztahů. Zjistil, že se i nadále liší oficiální snahy o zlepšení styků od propagandy, jež zůstává stále nepřátelská: ba dokonce v poslední době i zesílila. V televizi se např. vedle snímku Hitlera a českých kolaborantů objevila také fotografie generála Eisenhowera. Když velvyslanectví USA vydalo brožurku o bojích americké armády v r. 1945 v západních Čechách, čs. ministerstvo zahraničí proti ní protestovalo. Na druhé straně upozorňuje Washington Post na to, že David Rockefeller, předseda správní rady Chase Manhattan Bank, byl při své návštěvě přijat i Husákem a že styky s americkými obchodníky vůbec jsou vzhledem k velmi přátelské.

Mléko v mléce

Od počátku letošního roku plní čs. zemědělská produkce jen velmi slabé plány výkupu mléka. V českých zemích vznikl v dodávkách mléka přes 15 milionů litrů, na Slovensku skoro 8 milionů litrů mléka. Jako důvod se uvádí nízká kvalita obilné píče, snížení dovozu jadrných krmiv a zvyšující se úkoly v jiných oblastech.

Další příspěvek k roku 1968

Početné zastoupená literatura o roce 1968 v Československu bude opět rozšířena o analýzu Vladimíra Horského pod názvem "Prag 1968-Systemveränderung und Systemverteidigung," která vychází v tomto roce u stuttgartského nakladatelství Ernst Klett (500 stran, cena DM 25.—). Studie se opírá o bohaté prameny, autor sám byl členem pražského MV KSČ i komise zabývající se systémovými změnami. Ze své funkce měl přístup k důvěrným materiálům a prominentním osobnostem.

—Hr—

Bratislavská lyra

Letošní ročník mezinárodního festivalu populární písně — Bratislavskou lyru 1973 — vyhrál (jak letos jinak?) sovětský skladatel Martynov. Na druhém místě skončila píseň československá v podání Waldemara Matušky.

Vynálezi a nedostatky

Na zasedání příslušných výborů čs. sněmoven se konstatovalo, že Československo má dnes na 10.000 obyvatel 4 vynálezce, což je řadí na 6. místo ve světě. Je zajímavé, že jedním dechem zpráva o výboru uvádí nedostatky právě v inovaci výroby, v modernizaci továren — ve zlepšování technologie. Přes různé nominální překročení plánu nedostalo se loni na trh zase dost naftových motorů, obráběcích strojů a pracíků. Což je ukáзка jen z jednoho oboru. Nejnak je tomu s technikou výstavby. Při kontrole rozvojového plánu severních Čech se opět konstatovalo, že zaostává výstavba hlavně nemocnic — konkrétně v Kadani a v Ústí nad Labem.

Předraženě a nekvalitně

Podle úředních zpráv orgánů čs. státní kontroly množí se případy prodeje nekvalitního zboží a předražování poskytovaných služeb. Jen v obchodech byla při kontrole zjištěna vyšší cena ve 1475 případech. U hromadnějších nákupů se přišlo na předražení v neprospech spotřebitelů u celé poloviny přešetřovaných případů.

Nová panelárna

Největší československá panelárna — v Praze-Malešicích zahájila zkušební provoz. Závod má ročně dodávat panely pro 4.000 bytů. Panelárna byla postavena a vybavena za účasti dánské firmy Larsen Nielsen.

Obchodní jednání

Na ukončené výstavě Československo 75 v Düsseldorfu byly uzavřeny obchodní dohody na prodej čs. zboží německým zákazníkům ve výši 22,5 milionů marek. V jednání byly ještě další kontrakty na 7 milionů DM. Československo má velký zájem na obchodu s Německou spolkovou republikou, pro stále stoupající pasivní bilanci, zvýšenou potřebu dovozu německých strojů a v neposlední řadě o nákup lincencí, které mají být na Západě nakupovány v mnohem větším rozsahu než dosud. U německých zákazníků byl největší zájem o speciální zařízení, např. pro hutní celky a sklářské výrobky.

Solženicyn v USA

Ve vší tichosti a bez jakékoli publicity přijel do Spojených států Alexander Solženicyn. Nikoli natrvalo: pouze studovat archivy Hooverova ústavu pro válku, revoluci a mír, který patří ke Stanfordské universitě v Kalifornii. Tento ústav je znám svou bohatou sbírkou dokumentů týkajících se činnosti sovětské tajné policie. Solženicyn byl ústavem jmenován za čestného člena. Se získaným materiálem je velmi spokojen. Použije ho v nejbližší své knize.

Výstava o Moravě

Na zámku Grafenegg u Kremsu v Rakousku byla otevřena výstava "Morava — malířská zamýšlení z romantiky a biedermeieru". Výstava zahrnuje 250 obrazů a grafiky pocházející převážně ze sbírky dr. Bratmanna, z let 1800-1860. Zvlášť pozoruhodnými jsou staré mapy, topografická znázornění celé moravské krajiny. Výstava oživuje minulost i naivními romantickými motivy Franze Richtera z Brna, sbírkou divadelních plakátů ze Znojma, Brna a Olomouce a dokonce i modely lokomotiv, jízdními řády, statistikami a knihami o železnici. Dvě zámecké komnaty připomínají venkovský život, zvyky, kroje až po vánoční jesličky.

Výstavu připravila nadace Adalberta Stiftera z Moichova a rakouské muzeum pro užité umění.

Na šachtách hůř

Podmínky těžby na šachtách v ostravsko-karvinském uhelném revíru se stále zhoršují. Především geologické okolnosti činí dobývání uhlí stále složitějším. K tomu ještě přistupuje nedostatek mechanizačních prostředků, dokonce i jen vrtacích kladiv. Ostrava přitom i za těchto podmínek těží ročně 24 milionů tun uhlí.

K polárnímu kruhu

V pražském Parku kultury ve Stromovce byl odstartován čs. podíl na 6. mezinárodní jízdě "1000 mil" v kategorii starých vozů. K cílové jízdě Praha — polární kruh — Praha, dlouhé přes 5000 kilometrů, vyjel vůz Aero 1000 z roku 1922 s dvoučlennou posádkou.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1353 FIRST AVENUE, CORNER 78th STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kačna, vepřová pečeně, svičková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pilsenský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

CO CHYSTÁ KNIŽNÍ TRH

Třetí a čtvrté čtvrtletí nevyjadřují na československém knižním trhu pro dyektivního čtenáře právě nadějně. V mnohém bude připomínat léta německé okupace, návratem autorů k neproblematickým historickým příběhům (B. Fiala-Kníže čeká na zbraně, z doby knížete Sama nebo oblíbený Vladimír Neif-Prsten Bergů z doby renesance), pohádkám a pověstem nebo knihám o slavných osobnostech (J. Racek-Vzpomínky na Leoše Janáčka, K. V. Burian-Hudba domova o A. Dvořákově, M. V. Kratochvíl-Život Jana Ámose) včetně hereckých vzpomínek a vyprávění (Hornického "Vyznání" k Mar. Lázním nebo H. Theina "Žil jsem operou ND"). Poslední záchrana pak představují vždy klasické (J. Š. Baar aj.)

V překladové literatuře vede znovu sovětská literatura spolu s ostatními spřátelenými zeměmi. Pro nakladatelské redaktory situace zoufalá, neboť dobře vědí, že je vydávána tak říkajíc "pro kouku". Knihy jsou v knihkupectvích neprodejnými ležáky, ale tak tomu bylo vždy, protože s udušením sovětské literatury (jako s návštěvou sovětských her a filmů) trvají přesně tak dlouho — jako komunistické panství v Československu. Nakonec jsou knihy použity k danajským darům knihovnám — pro odměny zasluhujícím pracovníkům a zvláště pro stoupu. Objektivně vzato, v ruské a ještě více neruské literatuře se najdou čas od času knihy, které by stály za přečtení, ale po sovětské okupaci je každý pokus získat pozornost knihám autorů z SSSR — přesto, že i tam se jich mnoho snaží o poctivost v rámci možností a neúprosné cenzury — předem odsouzen k zániku. Nakladatelství se snaží vydávat litevské, lotyšské, běloruské autory, překlady detektivek, knihy o přírodě, cestopisy nebo politickou publicistiku k předpokládaným čtivým tématům (tak je oznamována

knihy reportáží bývalého redaktora TASS ve Washingtonu z let 1959-1964 Saragatjana o zavraždění Kennedyho "Zločin v Dallasu"). Jsme-li už u americké tematiky, zdá se, že je záměrně vybírána jedním směrem. Z beletrie jsou v omezeném výběru i nákladu tištěny knihy se sociálně-kritickými náměty, v publicistice je ohlášována kniha zřejmě polského autora K. Jankowského "Odvrácená tvář Ameriky-Hippies hledají zaslíbenou zemi." Obsah: pronásledování černochů, zločinnost, alkoholismus a narkománie v USA. Do třetice všeho zlého bude přispívat washingtonský zpravodaj Rudého práva, M. Krejčí líčením všední Ameriky "Zlatý hrnec na konci duhy."

Všimněme si, co čeká na čtenáře z původní prózy. U autorů, rychle se hlásících k spolupráci v znormalizovaném Svazu spisovatelů (I. Skála, V. Cach, J. Kozák, V. Pazourek, B. Říha, Z. Pluhař aj.) je nejvíce nápadná literární plodnost. Tak nadšený příznivec politických procesů a poprav Ivan Skála publikuje nejméně tři básnické sbírky do roka. Vedle básní "Co si беру na cestu," využívá si pro něho neomezené cestovní svobody a zbásňuje zážitky z Paříže pod názvem "Žízeň." Také Jan Kozák chrlí knihy o sovětských tundrách a tajgách — což mu nejnověji vynáší čestný titul zasloužilého umělce. Rychle za sebou se ozývá Vladimír Klevis, po loňské páté knize o mladých lidech v létě 1968 "Toulavý čas" vydává novelu "Bůh je hluchý," konfrontaci války a současnosti na osudech muže navlečeného v dětském věku do uniformy německé domobrany. "Žhavou" současnost se pokusí zachytit J. Kadlec příběhem inženýra, na jehož pracovišti došlo ke kádrovým změnám, odvolání ředitele a k výskytu záudného kariéristy pod názvem "Návrat z Budapešti." Problém kariéristy zaměstnával dalšího, dosud neznámého

autora A. Hermana v příběhu mladého muže, uvědoměle odmítajícího protekci vlivného otce a raději poctivě pracujícího v kolektivu továrny na písky "Muž na betonových schodech." Kolektivizacím a budovatelským románem bude kniha Josefa Malíka, rodáka ze slovácké vesnice, který teprve před vánoční vstoupil do literatury. Prvotina nesla název "Pistelník na dolině" a šlo — dle reklamy — "o satirický příběh s protináboženským podtextem. Do vesnice přišel dopis z Ameriky s prosvětlením o konci světa. Důvěřivosti několika žen využije kostelník ve spojení s bývalým kulakem. Na svou akci však doplatí." Jeho druhotina má název "Divočák." V ní si jeden tvrdohlavý rolník postaví z furiantství hlavu. Nejdříve agituje pro JZD, ale pak se stává samostatným rolníkem. Jak říká knižní anotace "dostává tím sebe i rodinu do izolace." Ba, dokonce i přemýšlí o odchodu za hranice. Konec je jako v každé správné pohádce — hrdina se vrací do vesnického kolektivu. Jiným současným námětem je příběh člověka, který "chce vykročit opravdověji jak v osobní sféře, tak i ve funkci ředitele velké továrny." Ale nemůže, při prosazování nového projektu, který by mohl zajistit světovou úroveň podniku je zbaven funkce, protože jeho syn-zůstanec na čas na Západě — to vše v chystané knize T. Váchy; Druhý dech.

Ema Řezáčová, jejíž syn Tomáš se nedávno vrátil ze švýcarské emigrace, vydá čtvrtou část pentalogie "Kde přezimují motýli" — z doby okupace (tj. nacistické). Další budovatelský námět je zachycen M. Vízdalem v Moderní romanci. Vrací se do doby před 15 lety, kdy stovky mladých lidí začaly stavět závod Kaučuk v Kralupech nad Vltavou. V. Příbický vydává už po druhé "Čaj pro návštěvu," příběh služby — která po r. 1948 nachází nový smysl existence a E. Petiška román "Štěstí, noc a hvězdy" o rozporu dětských představ a dospělé skutečnosti. Nejoblíbenějším současným autorem, který smí publikovat je Vladimír Fálal. Autor knih, které jsou zfilmovány i překládány (např. Soukromá vichřice) přichází s optimistickým, humorně laděným příběhem neúspěšné studentky a bývalého výpravčího "Rudost až do rána." Jen okrajově se dostává na velkého českého básníka Jaroslava Seiferta, kdy v 5. vydání vychází jeho "Maminka" s ilustracemi Karla Svobinského.

—vah—

Člověk toho musí navenek hodně znát, aby dokázal být uvnitř pokorný.

Morgestern . . .

(Dokud, ze str. 5.)

který nám tvrdí, že máme-li se podřezat sloužíme pokroku.

Chelčický byl jistě velký muž — neodporovat zlému pak jest hezká zásada. Ale třeba si Tomáš G. Masaryk tuze vážil Chelčického, nejevil nikdy ani nejmenší ochotu neodporovat zlému. Tím méně pak zlé podporovat. A neodporovat Morgesternovi znamená podporovat kata. Morgestern totiž vždycky přijde na řadu až nakonec, když už je jeviště prázdné. Před ním obyčejně přicházejí na řadu nevinní.

Politik, který se raduje z neúspěchu své země jenom proto, že je to náhodou momentálně politika jeho domácího politického oponenta,

ta, se může libit Morgesternům, ale neměl by se libit nám.

Morgestern & Kat jsou spojení zkratku vyjadřující jejich mentální spřízněnost. Není nic, co by mohlo svázat Morgesterna a slušného člověka. Před termínus technicus levicový intelektuál patří dnes ještě jistě přídavné jméno. Bohužel je onoho druhu, jaké nelze tisknout v novinách, které také přijdou do rukou dětem. Po hromádách zbytečných lidí, jejichž dobré úmysly končily a vždy budou končit nečekaně tragickými konci, (viz Československo 1968) měli bychom snad spíše věnovat důvěru lidem, kteří nemají tak nápadné a viditelné dobrých úmyslů. Nikoli kvůli změně, spíše snad kvůli logice.

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciscu "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona. V Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jidelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelníčku vídeňský řízek, escargos — canneloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Víno, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN

LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM

SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM

FOR RESERVATION CALL 996-9979

Never on Monday

Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT

Na zdar!

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U.S.A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SPOPCI
Secretary

Spoj. státy

(Pokračování ze str. 1)

situace v této oblasti nové prvky. Ve stejné chvíli by mohlo dojít k vytřebení a potom novému seskupení západních zemí okolo Ameriky — a to v jejich nejvládnějším a nejpřirozenějším zájmu. Džilas se domnívá, že nejvíce ze všeho je zapotřebí nové definovat západní spojení.

Džilas poukazuje také na změněnou situaci ve Spojených národech, z nichž se stává stále méně účinný nástroj a daleko víc "propagandistické fórum" pro komunisty a rozvojové země. Amerika by se neměla ani v nejmenším podílet na této

trašce v OSN. A kdyby například došlo k vyloučení Izrael, měla by rozhodně z této organizace vystoupit. Možná, že by to mělo blahodárný účinek na utváření nových mezinárodních vztahů. A co říká Džilas k některým sebestaním otázkám, které si mnozí Američané kladou po odchodu z Vietnamu? Nuže, odpovídá Džilas, na místo demokratických vlád nastoupily v historii už mnohokrát despotické režimy. Tak tomu je i dnes. Amerika musí prostě vytvořit nový smysl jednoty a společenských zájmů mezi demokratickými zeměmi a musí při tom hledat nové cíle a cesty.

AMERIKO, AMERIKO... Al Sinatra - gangster

George Washington tvrdil, že je překvapen, když se ho někdo ptál telefonem. Prý myslel, že se to bude slavit až příští rok.

Thomas Jefferson přislíbil účast.

A Benjamin Franklin se zřejmě nikdo neptal.

V našem případě jde jen o dnešní newyorské jmenovce známých postav americké revoluce, a o jejich postoj k velkému kulturnímu festivalu, jímž New York právě zahájil své vlastní oslavy dvoustoletého výročí trvání Spojených států. New York sice nemá žádné slavné otce Ústavy a republiky, jako stát Virginia, a rovněž ne bitvy, jako Massachusetts, ale zato má herce, muzikanty a tanečníky, desítky muzeí, a aspoň stovku památných budov z doby revoluce. A tak, i když k oslavování má toho méně, může zato oslavovat lépe — a děle. Jeho jubilejní výbor má program kulturních událostí, který potrvá až do příštího roku. New York také doufá, že se mu v ten pravý výroční rok 76 podaří přesvědčit demokratickou stranu, aby tam pořádala svůj sjezd, neboli Convention, kde jmenuje svého kandidáta na prezidenta. Soupeřem New Yorku je Los Angeles, ale argumentem New Yorku je, že by se to mělo v takovém roce konat v jednom z původních třinácti států.

Oslavy v New Yorku začaly desetidenním festivalem s koncerty a tanečními představeními pod širým nebem a s několika historickými výstavami. Některé památné budovy byly při té příležitosti zpřístupněny publiku. Velký koncert na zahájení, zakončený ohňostrojem, se

pořádá v Central Parku pod názvem "Held americké hudby" a sestával ze skladeb A. A. Coplanda, Leonarda Bernsteina, Ellingtona, Gershwna a Soupy. Některé melodie by byl asi mohl celý svět notovat s sebou. Ale tak právě byl pořad vybrán: stará, známá a dobrá americká muzika. Na docích v Greenwich Village se téhož dne konal večer lidových tanců z koloniálních dob. Jiný koncert pod širým nebem byl věnován spirituálům a patriotickým písním, další hudbě 18. století a ještě jiný vážné hudbě černošských skladatelů.

Středoškolaři se také zapojili do festivalu a na náměstíčku Rockefeller Plaza v centru Manhattanu předvedli zábavnou, často i značně komickou, přehlídku tehdejších amerických sportů v doba-

vých kostýmech. Také jako vzpomínka na ty staré zášlé časy se v jedné newyorské čtvrti pořádaly závody v pečení chleba, v jiné výstavka starých uměleckých řemesel, a jedna stará hospoda, pyšníci se dvěstěletou historií, v den zahájení oslav podávala hostům výhradně starobylá národní jídla spolu s recepty a historickými informacemi, kdo to jedl. Město zřejmě při oslavách pamatovalo na všechny. Pro ty otřelé newyorské policejní muscum vystavovalo svou velkou sbírku starých zbraní — policejních i zločineckých — zatímco pro utlocitnější občany pořádalo síťedisko pro studium ochrany přírody výstavku květin ze zahrady George Washingtona, toho původního. Jeho zahrada je dosud pietně zachovávána v Mount Vernon.

V duchovně blažených zemích by jmenovali Františka Sinatru zasloužilým umělcem, byl by mu propůjčen řád za zásluhy o výstavbu socialismu a od ROH by dostal mimořádný pseudoným na 14ti denní rekreaci do Horních Mokropes. S orchestrem zasloužilého umělce Karla Vlacha by pak odjel na dlouhodobé turné do země, kde večra znamená za pět let. Po návratu domů by se mu dostalo cti být dosazen ÚV do úřadu děkana katedry budovatelské písně na AMU.

Jinak tomu bylo právě v NSR. Již dlouhou dobu před zahájením turné Franka Sinatry v záp. Německu rozpoutal bulvární tisk polouchlé hloupou antisinatrovskou kampaň, která měla mít za účel navodit atmosféru nenávisti a odradit Frankovy činitele od zakoupení pusté předražných vstupenek.

Z koncertu v záp. Berlíně sešlo, tentokrát nikoliv na protest NDR s odvoláním na statut tohoto města, ale proto, že se začalo proslýchat cosi o únosu a jiných teroristických akcích, které jinak zmíněný tisk palcovými titulky potírá, v tomto případě však by ničeho proti únosu nenamítal. V Sinatrově rodině by realizace vybořování dostala pořadové číslo 2.

Když byl Frankie-Boy nazván posléze gangsterem — přetekla míra trpělivosti dosud neobvykle klidného stařešiny show-businessu, zbalil početné kufry a odletěl oranžově polstrovaným priv. letadlem do Anglie.

Ceny v slovenských lázních pro západní návštěvníky

V době hlavní lázeňské sezóny od 15. května do 30. září 1975 jsou ceny za osobu a den ve slovenských lázních ve výši od 30 do téměř 70 marek. Rozdíly jsou dány většinou lázní a příslušnou kategorií, rozlišující vybavení pokojů, od jednolůžkových s vlastní koupelnou a WC po dvoulůžkové se společným užíváním. Připlatky na apartment činí od 13 do 22 marek. Pro doprovázející osoby jsou ceny levnější v průměru o 10 marek denně. K nejdražším lázním patří Piešťany s Thermia Palace, Balnea Grand a Balnea Splendid. O něco levnější jsou Trenčianske Teplice. Vyšší cenové kategorie od 55 marek na osobu a den začínají Bojnými, Bardejovskými Kúpeľmi, Štrbským plesem, Novým Smokovcem, Dudincem a Šliačím. Ostatní nejménované lázně nabízejí nižší ceny.

KRAJANSKÁ POUT'

5. července koná se v jihozápadním městě Elwingen, kde byl vězněn svatý Metoděj, krajanská pout'. Hlavním řečníkem na této slavnosti bude dr. Pecháček, ředitel českého oddělení Svobodné Evropy. Tato pout' se koná letos již po páté.

Při koncertě v londýnském Albert-Hall využil tea-time k tomu, aby obecně vysvětlil, proč jeho West-Germans-Reise skončila takovým neúspěchem.

"Nazvali mne gangsterem," řekl "a tak jsem jim to oplátil: oni jsou gangsteri. Co to do těch Němců tak najednou vlezlo? Kdybych měl býval chuť, tak bych byl řekl tamnějším reportérům, aby se raději starali o hříchy svých otců. Byl bych jim býval připomněl Dachau. Chtěl jsem tam jen zpívat, ale když se objevili ty neslušné kritiky a dokonce proskočily pověsti o mém možném únosu, řekl jsem, pojedeme hezky domů, do londýnského Claridge-Hotelu. Já nemohu pochopit, co vlastně něm. tisk sledoval. Nazvali mne supergangsterem. Co to je? Al Capone, nebo co?"

Že Frankie-Boy není žádný svatoušek a beránek v jedné osobě, to víme.

Že Frankie-Boy věnuje ale velké částky na dobročinné účely, to ví již menší část veřejnosti.

Že se Frankie-Boy zasloužil o jazz a že jeho jméno bude v historii jazzu stát hned vedle Al Johnsona, Elvise Presleye a dalších, o tom není nejmenšího sporu, a žádný tisk světa tomu nezabrání. Na druhé straně se nedovedeme ubránit soucinnému úsměvu nad tím, vidíme-li čas od času na něm, televizních obrazovkách přehlídky něm. Old-timers, kteří, nebo které si co do tělesných proporcí určité s Frankem nezavdají, ale jejichž nostalgické žalujič projevy si vynucuje spíše soucit než obdiv.

V Albert-Hall navštívilo zahajovací koncert 7000 diváků a připravili Sinatrovi nadšené ovace. Ostatní shows byly vyprodané. Na černém trhu se prodávaly vstupenky až za 250 L (1350 DM). Bylo by dobře, kdyby Frank Sinatra dovedl včas odjet ze scény. Jednou se již rozhodl, ale neodešel volání prostřední, ve kterém prožil skoro celý svůj život. Škoda, že neodešel!

Jan Ryba

Významné dílo

Za redigování nejvýznamnějšího českého orientalisty Jaroslava Průška vychází v angličtině u nakladatelství Allen and Unwin třídílná slovníková antologie "Dictionary of Oriental Literature". První díl, věnovaný východní Asii, připravil Zbigniew Siupski, druhý o jižní a jihovýchodní Asii Dušan Zbavitel a třetí, závěrečný svazek k západní Asii a severní Africe Jiří Bečka.

Telegraficky ze světa

Řecký parlament schválil novou ústavu, která vstoupila v platnost jedenáctého června. Do dvou měsíců zvolí parlament prezidenta republiky. • Další dvě ponorky objednála ve Francii Jihoafrická republika, která má už padesát stíhaček Mirage III. • Na tichomořském otoku Fangataufa provedla Francie svůj první podzemní nukleární výbuch. • Za účelem prostudování uspokojivého řešení problémů Španělské Sahary vydal se do Afriky a Španělska Kurt Waldheim. • Japonská společnost Micubiši Džukogjo začala pracovat na vývoji nové stíhačky, která má být prvním vojenským letounem Japonska od konce druhé světové války. • Filipínští archeologové objevili v neprospatných džunglích ostrova Mindanao vědcům dosud neznámý kočovný kmen lesních lidí, který nemá žádný styk se soudobou civilizací. Kultura těchto lidí se udržuje na úrovni počátku našeho letopočtu. • Těžba ropy v Severním moři pro potřeby Velké Británie byla zahájena v ložisku, ležícím asi 300 km od Edinburgu. • Přibližně deset lidí je v současnosti v Itálii v rukou únosců, kteří požadují zaplacení výkupného. Poslední únos byl proveden v Římě za bílého dne.

ČESKOSLOVENSKÉ SPOKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPURNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.

Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

• Doživotní	• Family Income Plan
• Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků	• Prefer 1 Risk, Whole Life
• Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků	• Estate Security Plan
• 3 plánů nadačního pojištění	• Úrazové pojištění
• Retirement Plan	• Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy
• Mortgage Redemption Plan	

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, Frank Vozeh, 18 John St. N. Y. 11357, (212) 767-9746 Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016 George Pospisil 21 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 661-6511 anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY